

הרגיש ורגשות על פי פרשת השבוע

פרשת בא | עלון מס' 62

'ההתחדשות'

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

כאשר התורה מצוה את בני ישראל במצווה הראשונה בתורה, מצוות החדש - עד כדי שהיא הייתה צריכה להיות הפתיחה של התורה בחומש בראשית כמו שכותב שם רש"י - **אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל וכו'...**

במצווה הזו צריך בי"ד מומחים ביותר בחוכמת גרמי השמים... וצריכים שיגיעו שני עדים נאמנים שראו את הלבנה בחידושה... את המולד... ויטרחו לבוא לבי"ד שבירושלים... ואחרי חקירות ודרישות שבדקים אותם, יוצאים ומכריזים - 'מקודש מקודש' והרי התקדש החדש...

ולכאורה יש להבין מהי בכלל המצווה הזו? מה יש לטרוח בכל האי טרחא, הרי ידוע בדיוק מה מחזור הלבנה מתי היא מתחדשת כמו בימינו אנו, שהלל תיקן את הראש חודש עד ועד בכלל, - מה ראתה התורה לנכון - ישר במצווה הראשונה, להביא לנו מצווה שחכמי ישראל יודעים לחשב אותה לבד, בלי צורך להביא עדים... ובכל אופן מצריכה התורה, כל חודש מחדש לשבת במושב בי"ד, להחליט האם ראש חודש זה היום או מחר... הרי החשבונות ידועים וברורים... יודעים בבירור איפה נמצא הירח בכל זמן נתון... זה כמו שיביאו עדים שיספרו לנו איפה הייתה השמש בצהריים... מה כל העניין בזה??

הגר"ש פינקוס זצ"ל מבאר זאת כך - מהמצווה הזו ניתן להוכיח כי עיקר המצווה היא לא התועלת במה שאנחנו עושים... במה שאנחנו מקיימים אותה... אלא העיקר זה לעשות רצון ד'... ללא מחשבה מה התועלת במצווה... מה אני ירוויח במצווה... מה השכר שיצא מזה... עצם עשיית רצון ד'... שאני עושה ומקיים מה שהוא ציווה אותי... זוהי כוונת המצווה בשורשה... בלי הסברים ובלי ביאורים... גם אם נראה לנו שיש מצווה שאנחנו כן מבינים אותה, אבל לא זאת היא כוונתה, אלא עשיית רצון ד'...

כמו"כ מצינו במסכת ר"ה (טז.) - **ואמר רבי יצחק למה תוקעין בר"ה למה תוקעין רחמנא אמר תקעו...** אין סיבה חוץ לזאת כי כך ציווה הבורא ומכאן נלמד לכלל המצוות כולן - גם אם אתה חושב שאתה מבין מה הסיבה או מדוע נצטוונו במצווה זו או אחרת... לא... לא זאת הסיבה שאנו מקיימים אותה... וזה גם יכול להביא לסיכון גדול כי אדם המקיים מצווה בגלל סיבה כזו או אחרת מסוגל בעצמו לחשוב, כי כעת אין את הסיבה או הטעם שלדעתו זו הסיבה ואין בלתי... ולכן אין צורך לקיים את המצווה... כי כעת אין את הסיבה... ולכן מדגישה התורה כבר במצווה הראשונה - כלל המצוות נועדו אך ורק לקיים את רצון ד', נכון שחז"ל קיבלו כח בידיהם לפרש לנו את צורת קיום המצווה, אבל אנחנו מקיימים את רצון ד'...

ואולי מותר להרגיש כאן ביאור נוסף - מדוע באמת המצווה הזו מתקיימת ע"י שני עדים, ולא ע"י חישוב של בי"ד...?

הרי לנו שראש החדש נקבע ע"י הירח כשהוא במולדו... בזמן ההתחדשות - אבל לכאורה משהו לא ברור... הרי באמת הירח אינו נעלם... ואינו נעשה בצורת בננה... הוא נמצא וקיים שלם כל הזמן, רק שבמהלך סיבובו, יש זמן שהוא עומד מול השמש ומקבל את האור במלואו... כשזה באמצע החדש... ואילו כשהוא משלים סיבוב, והוא נמצא כנגד השמש, כביכול מסתיר את השמש, הרי אנו רואים רק את החלק האחורי של הירח... ובזווית רואים כמין בננה... וזה נקרא מולד... מה, נולד פה משהו?? התשובה היא, אכן - זו ההתחדשות...

ומזה ניתן גם ללמוד על עצמינו - יכול אדם להיות כנגד השמש כולו זורח... מאיר למרחק... חושב הוא את שהכל מצויין... הוא מלא וגדוש... אבל יש ימים שהאדם מרגיש פחות מואר... החושך מתחיל להשתלט עליו... בקושי נשאר לו בננה קטנה שמאירה... אז תדע לך שכמו שהירח הוא כולו שלם... זו הצורה של יהודי... הוא מתחדש... מתעצם... מאיר... ואז... הוא חוזר להחשיך... והאור נעלם... אבל לא... לא... זה לא מוריד מהשלמות שלך כי הוא זה... אולי זה חשוך... אולי זה לא נראה... אבל זה קיים... הנה עוד קצת והשמש תשוב להאיר אותך... גם ביום הירח שלם... והוא לא מאיר אבל הוא קיים... גם אתה קיים... גם אם כעת חושך, בצד השני יש הרבה אור... מאחוריך יש הרבה אור... השמש מאירה לך מאחוריך...

ואולי זה גם יהיה בנותן טעם למה צריך דווקא שני עדים... שיבואו לספר לנו ולכולם ובעיקר לעצמם - ראיתם שהלבנה התחדשה?? גם אתה יכול להתחדש... ואולי ניתן לומר - שלכן ישראל מונים ימים וחדשים לפי הלבנה, ולא לחמה... תלמד מההתחדשות שלה - ראשי חודשים לעמך נתן זמן כפרה לכל תולדותם...

וכל חודש מחדש - ישנה התחדשות... יש זמני שיא... ויש זמנים של חושך... ושוב זה נעלם וחוזר חלילה... כך גם יהודי אין לך מה להיבהל מהחושך... אין לך מה לחשוש מהאפילה... אתה רואה רק בננה קטנה?? זהו אתה יכול להתחדש שוב ושוב... זה מעגל החיים שלנו... אכן יש ימים כאלו ויש ימים כאלו... אתה לא הולך לשום מקום... פשוט החלפת כיוון... השמש מאירה על מקום אחר... אבל אתה קיים גם קיים...

להצטרפות לקבלת הגיליון בע"ל

ניתן לשלוח בקשה

A33172784@gmail.com

שבת שלום
ומבורך

מחיר מול תמורה...

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עוֹד נֹגַע אֶחָד אֲבִיָּא עַל פְּרַעֲה וְעַל מִצְרַיִם אַחֲרָי כֵּן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה פְּשִׁלְחוּ כָּלָה גֵרְשׁ יִגְרַשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה:

בכל המכות שפרעה חטף במצרים, כתוב שהקב"ה הכביד את ליבו... והוא התעקש שלא להוציא את בני ישראל... וננסה להבין – מה קרה במכת בכורות שלפתע הוא באמצע הלילה רץ לחפש את משה ואהרן – ולהעיק את בני ישראל באופן מידי... מה גרם לו לבצע פעולה אקטיבית, בכל המכות היה מעין שב ואל תעשה... הוא פשוט לא שחרר למה כאן הוא רץ וחיפש וניסה לפעול בכל כוחו...

בפשטות ניתן להבין כי ברגע שהקב"ה כבר לא הכביד את ליבו, הרי הוא חזר לפעול כאחד האדם... שמכות מיישרות אותו... אדם לא אוהב לחטוף...

אבל אולי ניתן להבין זאת, מה היה ההבדל בין שאר המכות למכת בכורות... מה קרה לפרעה...

אין ספק כי פרעה היה דיקטטור ששלט ביד רמה במצרים... שלטון ללא מיצרים... כולם פחדו ממנו... כאשר התחילו המכות, והוא היה במצב של הכבדת הלב... הוא נעול שלא לשחרר את בני ישראל לא להיכנע... הוא נשאר חזק... אפשר גם להבין מלך... שליט על אומה גדולה... לא יכול להראות לעם שלו שהוא חלש... שהוא פוחד ממכות... זה יערער את השלטון הדיקטטורי שלו... זה שהעם סובל??? לא מעניין אותו... כל זה בתנאי שלא כל העם סובל... שיש חלק שסובל וחלק שעדיין פוחד... כך שלטונו יכול להמשיך... אבל ברגע שכל העם נגדו... כשדיקטטור מאבד את אימון כל העם... הרי גם על מקומו הוא פוחד ורועד...

במכת בכורות כתוב – **וַיִּקַּם פְּרַעֲה לַיְלָה הוּא וְכָל עֶבְדָיו וְכָל מִצְרַיִם וַתְּהִי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת... כְּשִׁישׁ צַעֲקָה כְּזוּ בְּכָל מִצְרַיִם, פְּרַעֲה אֵינוֹ מוֹכֵן לְשֵׁלֵם אֶת הַמַּחִיר שֶׁל אוֹבְדָן שֶׁלְטוֹנוֹ... בְּכָל הַמְּכֹת מִצְרַיִם שִׁלְמָה מַחִירִים כְּבִדִּים בְּאוֹבְדָן הַתְּבוּאָה... בְּמֹכֹת שֶׁזָרְעוּ הָרֶס וְחֹרְבָן, אֲבָל עֵדִיין זֶה הִיָּה מַחִיר שֶׁפְּרַעֲה הִרְגִישׁ שֶׁעֵדִיין הוּא מְסוּגֵל לְשֵׁלֵם... הַכְּבוֹד הָאִישִׁי... הַשְּׁלִטוֹן הַדִּיקְטַטוֹרִי שֶׁלּוֹ... שׁוּוֹה אֶת כָּל הַמַּחִיר, הַעִיקָר לֹא הִרְאוֹת שֶׁהוּא נִשְׁבֵּר אוֹ נִכְנַע... בְּרַגְעַ שֶׁזֶה מַעֲרַעֵר אֶת הַשְּׁלִטוֹן שֶׁלּוֹ... כִּשְׁכָּל מִצְרַיִם צוֹעֲקֵת... הִרִי בְּרַגְעַ זֶה הַמַּחִיר מִתְהַפֵּךְ לְצַד הַשְּׁנִי... כְּרַגְעַ הוּא אֵינוֹ מוֹכֵן יוֹתֵר לְשֵׁלֵם אֶת הַמַּחִיר שֶׁל הַשְּׂאֵרֶת עִם יִשְׂרָאֵל... וְאִזּוֹ בְּאִמְצַע הַלַּיְלָה הוּא מְרַאֵה לְכוֹלָם כִּי הֵנָּה הוּא לֹא מִתְחַשֵּׁב בְּכְבוֹדוֹ הָאִישִׁי וְלֹא בְּכָלוֹם... שִׁיעוּפוֹ מִיַּד מִמִּצְרַיִם... זֶהוּ הוּא לֹא מוֹכֵן לְשֵׁלֵם מַחִיר...**

ואולי זה גם יסביר לנו, מה קרה אחרי שבני ישראל יצאו ממצרים, ואחרי שלושה ימים פרעה מבין שהם לא חוזרים, הוא מגייס את

צבאו, ויוצאים לרדוף אחרי בני ישראל... תגיד פרעה, השתגעתי?? שכחת מה היה פה בחודשים האחרונים?? נראה לך שכולם שכחו את סדרת המכות שחטפו כאן?? אבל זה העניין של המחיר – ברגע שאין לו פחד על שלטונו... ברגע שהוא לא חושש מהעם... להפך כעת הוא זועם על שלקחו מהם את כל הכסף והזהב שרוקנו את מצרים... כעת הוא רודף אחרי בני ישראל להחזיר אותם... כעת הוא מוכן בעצם לשלם את המחיר מחדש... אין סיכון לשלטונו...

הרי לנו – שכל דבר בעולם פועל בצורה של השקעה מול תוצאה... מחיר מול תמורה... אדם מוכן לשלם מחיר בכדי לזכות לתמורה שמצדיקה את המחיר, כך זה בכל מכירה כאשר המוכר מנסה לשווק לי מוצר כל שהוא – הרי המוכר והקונה שניהם לוטשים עיניים לממון הנמצא בכיסו של הקונה... ותפקיד המוכר לשכנע את הקונה, בצורך האמיתי של הקונה לרכוש את המוצר... החפץ... ולשלם תמורתו את השווי הממוני...

כשאדם יהיה צמא באופן נורא, הוא ירכוש בקבוק קטן במחיר מופקע... כי כרגע התמורה לצימאון שווה לו הרבה כסף... אדם שהתקלקלה לו מכונת הכביסה... הוא יברר... הוא ישאל... אבל תכלס הוא ירכוש מכונה, כי כרגע הוא חייב אותה... אותו הדבר כשיכאב לאדם השיניים... הוא ישלם מחיר בכדי שלא יכאב לו... אך כשאדם אינו נצרך למשהו מסויים... כאן החכמה של האדם... של איש השיווק והמכירות... כמאמר הפתגם – למכור קרח לאסקימואים... לדחוף מוצר שאתה לא צריך, ולגרום לך להוציא כסף על זה... כל אחד יכול לבדוק כמה מוצרים יש לו בבית, שהוא לא השתמש בהם וגם לא ישתמש בהם, אבל משהו דחף לו את זה...

העניין הזה של מחיר ותמורה, הוא לא רק בנושאים ממוניים... הוא בכל צעד ושעל שאדם פועל... לכל מה שהאדם עושה יש מחיר ויש תמורה... אדם שאוכל אוכל לא בריא, כעת הוא נהנה... זאת התמורה... והמחיר יהיה בתשלום בריאותי... כשאדם רוכש בכרטיס אשראי, הרי הוא נוטל הלוואה בריבית... הוא רוכש היום, על סמך מה שהוא ירוויח בעוד חודשים ושלושה... זה כסף שאין לו... אז היום הוא נהנה מהמוצר... ועוד חודשים, יהיה לו חור גדול בחשבון, בגלל המוצר שהוא קנה פעם... נכון לפעמים חייבים... אבל לכל תמורה משלמים מחיר...

כשאדם טורח להשתתף בשמחות של האחר... הרי מחד הוא משלם מחיר של זמן והוצאות הדרך וכדו', אבל מאידך הוא מרוויח חברים, וידידים... וגם שבשמחות שלו יגיעו לשמוח איתו החברים והידידים...

לפעמים ישנה תמורה רגשית מיידית... והתשלום יהיה במחיר שכלי ביוקר גדול... כרגע הוא עובד עם פרנציפ... למרות שבסוף הוא יפסיד הרבה יותר מההתעקשות הפרנציפית שלו...

השיקול דעת שאדם צריך לשקול בכל פעולה שהוא עושה – מה אני מרוויח... ומה אני משלם... והאם המחיר שווה את ההשקעה...